

Ιερομόναχος Βενέδικτος Νεοσκητιώτης: Οι λογισμοί και η αντιμετώπιση τους (μέρος 4ο)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

“Υπάγε οπίσω μου σατανά”

12. Αποτελέσματα των λογισμών.

Όταν ο λογισμός χρονίσει μέσα μας, γινόμαστε τότε δούλοι στην προσπάθεια. Προσπάθεια είναι η προσκόλλησις του ανθρώπου στα κτιστά πράγματα και ή επιθυμία του να αποκτήσει μόνον αυτά. Έτσι ο νους του ανθρώπου αποδεσμεύεται από την αιώνια τροφή. Και όταν ο νους του ανθρώπου απομακρυνθεί εντελώς από τον Θεό, τότε “ή θηριώδης ή δαιμονιώδης γίνεται”, δηλαδή, ή σαν θηρίο ή σαν δαίμονας γίνεται ο άνθρωπος, πράγμα το οποίο βλέπουμε να συμβαίνει στη σημερινή καταναλωτική κοινωνία. Ο λογισμός του ανθρώπου προσκολλήθηκε μόνο στη γη και δε σκέπτεται καθόλου τον ουρανό, με αποτέλεσμα την θηριοποίηση του ανθρώπου και την αποθέωση της τέχνης σε οποιαδήποτε μορφή.

Ο άνθρωπος γίνεται ακρατής. Δεν μπορεί να εγκρατευθεί. Όταν ο άνθρωπος δεν πολεμά το λογισμό του τότε γίνεται δούλος της αμαρτίας. “Ο κατά διάνοιαν προς την αμαρτίαν μη πολέμων μηδέ αντιλέγων. σωματικώς πράττει αυτήν”.

Οι λογισμοί μας σαπίζουν και μας συντρίβουν δημιουργώντας προβλήματα και στις διαπροσωπικές μας σχέσεις.

Οι λογισμοί μιάνουν, μολύνουν την ψυχή μας, την δηλητηριάζουν και την φαρμακώνουν. “Αυτή ή πάλη του πονηρού. Και μετά τούτων των βελών φαρμακεύει πάσαν ψυχήν”, μας λέγει ο άγιος Ησύχιος ο πρεσβύτερος.

Με την αποδοχή των λογισμών ο διάβολος αποκτά κυριαρχία και μπορεί να οδηγήσει τον άνθρωπο ακόμη και στην αυτοκτονία, αφού ο άνθρωπος δεν μπορεί να αντισταθεί στη δύναμη του διαβόλου.

Ο ρυπαρός λογισμός καταχθονίζει την ψυχή, δηλαδή, ρίχνει κατά γης την ψυχή του ανθρώπου.

Εκείνος πού αισθάνεται την συνεχή ενόχληση των λογισμών και φλέγονται τα υπογάστρια της σαρκός, φανερώνει ότι βρίσκεται μακριά από την ευωδία του Πνεύματος. Χάνεται η παρρησία προς τον Θεό. Όταν ο νους γίνεται συνόμιλος με ρυπαρούς και αισχρούς λογισμούς, τότε “της προς Θεόν παρρησίας εκπίπτει”. Δεν μπορεί ο Θεός να έχει κοινωνία με άνθρωπο, του οποίου ο νους συνέχεια μολύνεται με αισχρούς και πονηρούς λογισμούς· όπως ακριβώς είναι βδελυρός σε επίγειο άρχοντα εκείνος πού αποστρέφεται το πρόσωπο του και συνομιλεί με τους εχθρούς του.

“Οι ακάθαρτοι λογισμοί χωρίζουσι τον Θεόν από του ανθρώπου”. Ο Θεός σε άνθρωπο πού διακατέχεται από αισχρούς λογισμούς δεν αποκαλύπτει τα μυστήρια του. Επειδή οι λογισμοί χωρίζουν τον άνθρωπο από τον Θεό, γι’ αυτό, κατά συνέπεια, δημιουργούνται και διάφορες άλλες σωματικές ανωμαλίες. Το άγχος και η ανασφάλεια και άλλες ακόμη σωματικές ασθένειες, έχουν ως αιτία τους λογισμούς. Αυτό το έχουν συνειδητοποιήσει και οι γιατροί ακόμη, γι’ αυτό και δίνουν την εντολή να μη σκεπτόμαστε ορισμένα πράγματα και να μη στενοχωριώμαστε. Ένας λογισμός μπορεί να αφήσει τον άνθρωπο άγρυπνο όλη νύκτα. Γι’ αυτό λέμε ότι οι λογισμοί ταρασσουν τον άνθρωπο και ακόμη ότι σπάζουν τα νεύρα του. Ο αββάς Θεόδωρος έλεγε: “Έρχεται ο λογισμός και ταρασσει με”.

Αυτά σε συντομία είναι τα αποτελέσματα των πονηρών λογισμών. Πρέπει, όμως, να δούμε και τους τρόπους αντιμετώπισης των λογισμών αυτών, πού προέρχονται κυρίως από τον διάβολο.

13. Η αντιμετώπιση των λογισμών.

Πώς μπορεί κάποιος να απαλλαγεί από τους λογισμούς;

Οι άγιοι και οι Πατέρες της Εκκλησίας μας, μας έχουν υποδείξει διάφορους

τρόπους αντιμετώπισεως των λογισμών.

Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος μας συμβουλεύει να μην τους εκφράζουμε, αλλά να τους πνίγουμε με τη σιωπή.

Διότι και τα θηρία και τα ερπετά όταν πέφτουν μέσα στο λάκκο, αν βρουν κάποια διέξοδο προς τα πάνω, ανεβαίνουν και συνήθως γίνονται αγριότερα. Αν, όμως, μένουν συνέχεια κλεισμένα μέσα, εύκολα χάνονται και εξαφανίζονται.

Το ίδιο συμβαίνει και με τους ρυπαρούς λογισμούς. Αν βρουν κάποια διέξοδο με το στόμα δια μέσου των λόγων, ανάβουν την εσωτερική φλόγα. Αν, όμως, αποκλεισθούν με τη σιωπή, αδυνατίζουν, λιώνουν σαν από πείνα και γρήγορα εξαφανίζονται.

Το γραφικό χωρίο “πώς ποιήσω το πονηρόν τούτο ρήμα εναντίον του Θεού” (Γεν. 39,9). Όταν μας ταράζει οποιοσδήποτε παράλογος λογισμός, ας σκεπτόμαστε ότι από τον Θεό δεν μπορεί να κρυφθούν και οι πιο μικρές και παράλογες σκέψεις.

Η μελέτη του νόμου του Θεού, η μνήμη των μελλόντων και τα όσα έκανε ο Θεός για μας μειώνουν τους πονηρούς λογισμούς και δεν βρίσκουν τόπο μέσα μας.

Η εξαγόρευση τους. Όπως το φίδι, όταν βγαίνει από την φωλιά του, τρέχει να εξαφανισθεί, έτσι και οι πονηροί λογισμοί, όταν εξαγορευθούν, φεύγουν από τον άνθρωπο. Πρέπει να γνωρίζουμε ότι τίποτε δε χαροποιεί τόσο τους δαίμονες, όσο η απόκρυψις των λογισμών. Η εξουθένωσις της ψυχής και ο σωματικός κόπος “εν παντί καιρώ και τόπω και πράγματι”, βοηθεί τον άνθρωπο στο να μην έχη αισχρούς λογισμούς.

Φρόντισε να απαλλαγείς από τα πάθη και αμέσως θα διώξεις τους λογισμούς από το νου σου”, τονίζει ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής. Δηλαδή: Για να απαλλαγή κάποιος από την πορνεία, πρέπει να κοπιάσει σωματικά και να νηστέψει για να απαλλαγή από την οργή και τη λύπη, πρέπει να καταφρονεί την δόξα και την ατιμία και για να απαλλαγή από τη μνησικακία, πρέπει να προσεύχεται για εκείνον πού τον λύπησε. Δεν μπορούμε να εμποδίσουμε τους λογισμούς να μην έλθουν, μπορούμε, όμως, να μη τους δεχθούμε. Όπως δεν μπορούμε να εμποδίσουμε τα κοράκια να μην πετάνε από πάνω μας, μπορούμε, όμως, να τα εμποδίσουμε να χτίσουν φωλιά πάνω στα κεφάλια μας.

Ας παρακολουθήσουμε, όμως, για λίγο και τον Μέγα Βασίλειο στο θέμα του πολέμου αυτού. “Πρέπει τις επιθέσεις αυτές να τις αντιμετωπίζουμε με εντατική προσοχή και εγρήγορση, όπως ο αθλητής πού αποφεύγει τις λαβές των αντιπάλων με τη ακριβή προφύλαξη και την ευελιξία του σώματος και να αναθέσουμε το

τέλος του πολέμου και την αποφυγή των βελών στην προσευχή και την άνωθεν βοήθεια.

Και αν ακόμη ο πονηρός εχθρός κατά την ώρα της προσευχής υποβάλει τις πονηρές φαντασίες, η ψυχή ας μη διακόψει την προσευχή της και ας μη νομίζει ότι ευθύνεται για τις πονηρές επιθέσεις του εχθρού, καθώς και για τις φαντασίες του παραδόξου θαυματοποιού. Αντίθετα ας σκεφθεί ότι οι σκέψεις αυτές οφείλονται στην αναίδεια του εφευρέτου της κακίας και ας επιτείνει τη γονυκλισία και ας ικετεύει τον Θεό να διαλυθεί το πονηρό διάφραγμα των παραλόγων σκέψεων, ώστε χωρίς εμπόδια να πλησιάσει τον Θεό.

Εάν, όμως, η βλαβερή επίδρασις του λογισμού γίνη πιο έντονη εξαιτίας της αναίδειας του εχθρού, δεν πρέπει να δειλιάζουμε, ούτε να αφήνουμε τον αγώνα μας στη μέση, αλλά να υπομένουμε μέχρι τότε πού ο Θεός θα δει την επιμονή μας και θα μας φωτίσει με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος, η οποία τον μεν εχθρό τρέπει σε φυγή, τον δε νου μας τον γεμίζει με θείο φως, ώστε ο λογισμός να λατρεύσει τον Θεό με αδιατάρακτη γαλήνη και ευφροσύνη". Γενικά οι πατέρες έχουν τρεις τρόπους αντιμετώπισης των αισχρών λογισμών: α) την προσευχή, β) την αντίρρηση και γ) την περιφρόνηση.

α) Ἡ προσευχή.

Είναι αδύνατον ο αρχάριος να διώξει μόνος του τους λογισμούς; Αυτό είναι γνώρισμα των τελείων.

Η νοερά προσευχή, η μονολόγιστη ευχή, το "Κύριε, Ιησού Χριστέ, ελέησον με", είναι το πιο δυνατό όπλο για να μπορέσει κάποιος να νικήσει τους λογισμούς. "Ιησού ονόματι μάλιστα πολεμίου" ου γαρ εστίν εν γη και ουρανών δυνατότερον όπλον", τονίζει ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος.

"Το γλυκύτερον Όνομα του Ιησού, συνεχώς και κατανυκτικώς και μετά πόθου και πίστεως εν τω βάθει της καρδιάς μελετώμενον, αποκοιμίζει μεν όλους τους κακούς λογισμούς, εξυπνίζει δε όλους τους αγαθούς και πνευματικούς. Και όπου πρότερον εξήρχοντο εκ της καρδιάς διαλογισμοί πονηροί, φόνοι, μοιχείαι (Ματθ. 15,19), καθώς είπεν ο Κύριος, εκείθεν ύστερον εξέρχονται λογισμοί αγαθοί, λόγοι σοφίας και χάριτος".

β) Η αντίρρησης.

Ἡ προσευχή είναι για τους αρχαρίους και τους αδυνάτους. Εκείνοι πού μπορούν να πολεμήσουν ας χρησιμοποιήσουν την αντίρρηση, ή οποία συνηθίζει να φιμώνει τους δαίμονες. Ὁ Κύριος μας με αυτό τον τρόπο νίκησε τους τρεις μεγάλους

πολέμους πού τους προέβαλε ο διάβολος πάνω στο ορός. “Την φιληδονίαν με το ουκ επ’ άρτω μόνον ζήσεται άνθρωπος, την φιλοδοξίαν με το ουκ εκπειράσεις Κύριον τον Θεόν σου, και την φιλαργυρίαν με το Κύριον μόνον τον Θεόν σου προσκυνήσεις και αυτώ μόνω λατρεύσεις (Ματθ. 4,10)”. Ο ιερομάρτυρας Πέτρος ο Δαμασκηνός μας αναφέρει τα εξής σχετικά: “Όταν οι δαίμονες υποβάλουν κάποιο λογισμό υπερηφάνειας, τότε να θυμάσαι τους αισχρούς λογισμούς πού σου έλεγαν και να ταπεινώνεσαι. Όταν πάλι υποβάλουν τους αισχρούς, να θυμάσαι εκείνους τους υπερήφανους λογισμούς και να τους νικάς με τον τρόπο αυτό, ώστε ούτε να απελπίζεσαι από τους αισχρούς λογισμούς, ούτε να υπερηφανευθείς από τους καλούς”.

Έτσι όταν κάποιος γέροντας επολεμείτο από τους λογισμούς της υπερηφάνειας, έλεγε στο λογισμό του: “Γέρων, βλέπε τάς πορνείας σου” και ο πόλεμος σταματούσε. Υπάρχουν περιπτώσεις πού επιστρατεύει κανείς όλες τις πνευματικές του δυνάμεις, όλους τους αγαθούς λογισμούς και δεν μπορεί να διώξει έναν κακό λογισμό. Ποια είναι ή αίτια; “Επειδή πρώτον δεχόμεθα του κατακρίναι τον πλησίον”. Κατακρίναμε τον αδελφό μας και ο λογισμός μας έχασε την δύναμη πού είχε προηγουμένως.

Μερικές φορές είμαστε ανόητοι γι’ αυτό και μας κυριεύουν οι λογισμοί.

Πολλές φορές, όμως, δεν έχουμε την δύναμη να πολεμήσουμε τους λογισμούς, με αποτέλεσμα να δεχθούμε τέτοιες πνευματικές πληγές πού δεν θεραπεύονται ακόμη και με την πάροδο μεγάλου χρονικού διαστήματος.

Γι’ αυτό καλύτερα είναι να καταφεύγει κανείς στην δύναμη της προσευχής και των δακρύων, διότι α) ή ψυχή δεν έχει πάντοτε την ίδια δύναμη, β) ο διάβολος έχει πείρα αρκετών χιλιάδων ετών, ενώ η δική μας είναι πολύ περιορισμένη, με αποτέλεσμα να φύγουμε νικημένοι και πληγωμένοι, αφού ο νους μας πάλι μολύνεται με τις αισχρές φαντασίες, και γ) διώχνει την υπερηφάνεια και δείχνει ταπείνωση όποιος καταφεύγει στον Θεό την ώρα του πολέμου των λογισμών “και ομολογεί τον μεν εαυτόν του ανάξιον και ταπεινόν και αδύνατον εις το να πολεμή, τον δε Ιησού Χριστόν μόνον δυνατόν και κραταιόν εν πολεμώ, διότι Αυτός μας είπε: “Θαρσείτε, εγώ νενίκηκα τον κόσμον” (Ιωάν. 16,33), δηλαδή, τα πάθη, τους λογισμούς και τον διάβολον”.

γ) Η καταφρόνησις.

“Εάν ανασχώμεθα σχολάζειν τοις λογισμοίς του εχθρού, ουδέποτε έχομεν αγαθόν τι πράξει, όπερ εκείνος πραγματεύεται”. Δηλαδή αν ασχολούμαστε με τους λογισμούς πού μας υποβάλλει ο εχθρός, ποτέ δε θα μπορέσουμε να κάνουμε κάποιο

καλό, από εκείνα πού αυτός πολεμεί.

Ἡ καταφρόνησις και το να μην ασχολείται κανείς με τους λογισμούς του εχθρού, είναι το μεγαλύτερο όπλο και αποτελεί το πιο δυνατό κτύπημα στον διάβολο.

Πρέπει να θεωρούμε τους λογισμούς του σαν ζώφια, σαν γαβγίσματα από σκυλάκια, σαν κουνούπια και στη χειρότερη περίπτωση, σαν την βοή του αεροπλάνου και σαν τίποτε, διότι: α) Πιστεύουμε στην δύναμη του Αρχιστρατήγου μας Ιησού Χριστού και β) Πιστεύουμε ότι μετά το Σταυρό και τον θάνατο του Κυρίου μας ο διάβολος δεν έχει καμία ισχύ εναντίον μας, αλλά μένει ανίσχυρος και αδύναμος κατά το γεγραμμένο “του εχθρού εξέλιπον αι ρομφαίαι εις τέλος” (Ψαλμ. 9,6). Μεγαλύτερη νίκη και εντροπή των δαιμόνων δεν υπάρχει από αυτήν την καταφρόνηση, διότι αυτός πού έφθασε σ’ αυτό το σημείο, είναι οπλισμένος με την χάρη του Θεού και μένει ασύλληπτος από τους λογισμούς και τους δαίμονες.

Αυτοί είναι οι τρεις τρόποι αντιμετώπισεως των λογισμών πού προέρχονται κυρίως από τον διάβολο.

Συμπληρωματικά Οά μπορούσαμε να πούμε, ότι ή μνήμη του θανάτου είναι πολύ ισχυρό μέσο για την κατατρόπωση του λογισμού. Δημιουργεί καρδιακούς πόνους για τα αμαρτήματα μας και προφυλάσσει τον νου μας από τους λογισμούς. Όποιος υπολογίσει την ήμερα πού διανύει ως την τελευταία ήμερα της ζωής του, θα περιορίσει σε πολύ μεγάλο βαθμό τους αισχρούς λογισμούς.

Κάθεσαι στο τραπέζι να φας; Να έχεις λογισμούς θανάτου, για να μη σε πειράξει η γαστριμαργία.

Μόνοι μας ας ζωγραφίσουμε στο νου μας την εικόνα των μνημάτων, για να εξαλείψουμε την αναισθησία πού έχουμε.

Ο Γέρων Σιλουανός, ο τελευταίος επίσημος άγιος του Αγίου Όρους, έλεγε: “Κράτα το νου σου στον Άδη και μην απελπίζεσαι”. Με τον τρόπο αυτό κανένας λογισμός δε θα φωλιάσει μέσα σου.

Εμείς ποιο τρόπο πρέπει να χρησιμοποιήσουμε, για να γλυτώσουμε από το πολυήμερο και πολυβάσανο μαρτύριο, όπως χαρακτηρίζει τους λογισμούς ο άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης; Ας ακολουθήσουμε την τακτική του άγιου Ιωάννου του Κολοβού, ο όποιος δοκίμασε όλους τους τρόπους. Μας συμβουλεύει τα εξής ο μεγάλος αυτός αγωνιστής του πνεύματος: “Μοιάζω με έναν άνθρωπο πού κάθεται κάτω από ένα μεγάλο δένδρο και ξαφνικά βλέπει πολλά θηρία και ερπετά να έρχονται κατεπάνω του. Και επειδή δεν μπορεί να αντισταθεί εύκολα, τρέχει γρήγορα, πάνω στο δένδρο και σώζεται. Έτσι κάνω και εγώ. Κάθομαι στο κελί μου

και βλέπω τους πονηρούς λογισμούς να έρχονται εναντίον μου. Τότε ανεβαίνω στο δένδρο της ζωής, στο Θεό μου, με την προσευχή και σώζομαι από τον εχθρό”.

Πηγή: Βενεδίκτου Ιερομόναχου Αγιορείτου, Εκδοσις Συνοδία Σπυρίδωνος Ιερομονάχου. Νέα Σκήτη - Άγιον Όρος - 1997.